

Državni izpitni center

M 1 7 1 5 3 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 30. maj 2017

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1**Ocenjevalna shema za komentar besedila (0–22 točk)**

Navedeni opisi v shemi ustrezajo večjemu delu komentarjev, vendar je treba upoštevati, da posamezni komentarji lahko vsebujejo lastnosti z različnih ravni. V takšnem primeru je treba presoditi, kateri element oziroma lastnost prevladuje v odgovoru kot celoti.

Točke	Merila
0–10	Odgovor ne zadošča
0	Popolnoma nerelevanten odgovor, če je že najti kaj relevantnega, gre za naključje. Očitno je, da kandidat dela ne pozna.
1–4	Odgovor je nerelevanten, toda v njem je kljub temu najti kakšen element razumevanja, ki je lahko posledica parafraze besedila ali poskusa odgovoriti na vprašanja. Očitno je, da kandidat dela ne pozna oziroma pozna le nekaj naključnih fragmentov.
5–7	Odgovor je kratek in fragmentaren, vendar vsebuje elemente, ki so povezani z obravnavanim besedilom. Največkrat gre za delce vednosti oziroma splošno obnavljanje celote dela in brez povezave z vprašanji iz navodil.
8–10	Komentar deloma že ima zaokroženo zgradbo, vendar v odgovoru prevladuje fragmentarnost; razvitih je nekaj ustreznih poudarkov, vendar je poznavanje dela zelo šibko, brez jasne navezave na vprašanja iz navodil, običajno je najti še veliko nerelevantnosti. Poznavanje dela ima resne pomanjkljivosti.
11–13	Zadostno
	Odgovor je že esejističnega tipa (zgradba, celovitost, zaključenost). Probleme, ki jih odpira odlomek, kandidat razume omejeno in površno, lahko tudi napačno. Kandidat le deloma ali tudi ne odgovori na vprašanja iz navodil, vendar se odgovor že nanaša na dani odlomek, lahko kot preprost opis filozofskega problema, lahko posredno kot obnova celotnega dela, najti pa je še precej nerelevantnosti. Kandidat uporabi nekaj ustreznih pojmov, vendar brez analize. Če kandidat poskuša z argumentacijo, je ta pomanjkljiva. Kandidat delo pomanjkljivo razume na najosnovnejši ravni.
14–16	Dobro, a omejeno
	Odgovor ima dobro strukturo in je brez večjih preskokov v izpeljavi. Kandidat odgovori na dana podvprašanja, morda ne na vsa enako izčrpno in relevantno. Poznavanje dela je brez večjih pomanjkljivosti in na osnovni ravni kandidat delo večinoma razume. Toda opisi in razlage so še slabo razviti; kandidat sicer poskuša analizirati nekatere pojme, morda vzpostavi nekaj povezav med njimi, vendar analizo pogosto nadomešča opis in povzemanje ali parafraziranje trditev iz komentiranega besedila. Kandidat delo pozna in vsebinsko odgovori na vprašanja.
17–19	Prav dobro, a z manjšimi pomanjkljivostmi
	Odgovor ima dobro strukturo, napake v izpeljavi so možne, a ne prevladujejo. Kandidat obširno odgovori na dana podvprašanja, iz česar je razvidno, da delo dobro pozna in razume; razlaga in argumentacija sta jasni in razumljivi, temeljni pojmi so opredeljeni. Še vedno je mogoče najti kako nerelevantnost in neutemeljeno trditev, še so mogoče nejasnosti, vendar pa so na tej ravni to bolj obrobne pomanjkljivosti. Kandidat delo dobro pozna ter v odgovorih dobro razloži in razčleni temeljne probleme odlomka in dela.
20–22	V glavnem odlično
	Naloga ima dobro strukturo, jasno in koherentno izpeljavo, skozi katero kandidat skladno in vsebinsko izčrpno odgovori na vsa dana podvprašanja. Značilni sta analiza pojmov in razvita pojmovna mreža. Kandidat ima zelo dober pregled nad celotnim delom in ga komentira s pojmovnim aparatom iz besedila. Lahko tudi vstopi v dialog z avtorjem dela ter razvije in utemelji svoja stališča. Avtorja morda tudi obravnava širše z vidika filozofske tradicije. Seveda je treba upoštevati starost kandidatov in dejstvo, da so se s filozofijo ukvarjali samo eno leto. Kandidat delo zelo dobro razume, temeljito odgovori na vsa podvprašanja in ponekod celo vstopi v dialog z avtorjem.

Dodatna navodila za komentar besedila

Gre samo za okvirna navodila, kandidat se sam odloči, kako bo strukturiral svoj komentar in kako bo razporedil odgovore na vprašanja.

Naloga	
1	Platon: Država Kandidat mora s prikazom in analizo vsebine prisposodbe o ladji in krmarju pojasniti, da so po Platonu razmere v obstoječih demokratičnih državah nezadovoljive zato, ker v njih ne vladajo tisti, ki so po naravi in vzgoji najprimernejši vladarji: filozofi, torej tisti, ki imajo pravo vednost, resnični krmarji. Pri tem navedejo, da je ladja polis, država, lastnik ladje je neuko ljudstvo, podvrženo manipulaciji, mornarji so politiki oblastniki, ki jim gre pri vodenju države zgolj za lastne interese (razpolaganje z državo, gostije, pitje ...) in ne za državo kot celoto, boj med mornarji je boj za oblast, pri katerem so dovoljena vsa sredstva, tisti, ki je pri prepričevanju lastnika najuspešnejši, pa velja za krmarja. Dobri politiki imajo zmožnost prepričati ljudstvo, prepričevanje je spretnost, ki jo prodajajo nepravi filozofi, sofisti. V prisposodbi je krmar filozof, njegovo poznavanje pomorstva pa predstavlja filozofijo.

Naloga	
2	Aristotel: Nikomahova etika Odlomek govori o dveh ključnih pojmih, s katerima Aristotel pojasnjuje dobro delovanje kot pot do srečnosti. Izhodišče kandidatov za pojasnjevanje je lahko Aristotelova trditev, da je odločitev premišljeno prizadevanje za tisto, kar je v naši moči, ali pa, da npravstvena vrлина nakaže smoter, pametnost pa pot do tega smotra. V obeh trditvah se skrivata premislek in odločitev kot ključna dejavnika. Gre namreč za to, da je eno izmed osnovnih gibal človeškega delovanja želja ali hotenje, ki je usmerjeno k predmetu želje. Slednji je po Aristotelovem mnenju lahko resnično ali pa navidezno dobro. Zato je željo vedno treba premisliti, kajti le tako bodo naša dejanja usmerjena k resničnemu dobremu. Premislek želje pa je naloga razumske vrline – pametnosti. V širšem kontekstu dela morajo kandidati pojasniti Aristotelov nauk o vrlinah in tudi, kaj je zanj najvišje dobro oziroma srečnost. Torej, kaj pomeni udejstvovanje duše v skladu z vrolino in kaj je tista najvišja vrлина, ki človeka popelje k najvišji obliki srečnosti.

Naloga	
3	Descartes: Meditacije Odlomek je iz prvega paragrafa četrte meditacije, ki ima naslov O resničnem in lažnem ter v splošnih obrisih povzame tematiko, razvito v prvih treh meditacijah, in napove nadaljnji razvoj razmisleka, tako da odlomek kandidatu odpre celotno problematiko spoznanja v Meditacijah in vlogo Boga pri njem. Tri podvprašanja zelo jasno usmerjajo kandidata v tematiko spoznanja in tematizacijo odnosa med empiričnim in racionalnim spoznanjem ter vloge Boga pri njem. Šibkejši kandidati bodo tako lahko obnovili osnovne poteze spoznavne teorije v Meditacijah, boljši kandidati pa imajo obilo možnosti za tematizacijo jasnega in razločnega.

Naloga	
4	Nietzsche: H genealogiji morale Pređen Nietzsche postavi svojo tezo o nastanku in izvoru morale, zavrne poleg Paula Reeja tudi avtorje, ki jih imenuje angleške psihologe (Hume – emotivist, Bentham in Mill – utilitarista), ki so se tako ali drugače ukvarjali z naravo in izvorom moralnih občutkov. Bili so sicer na pravi sledi (»dobri duhovi«), a za filozofe značilno brez občutka za zgodovino, tj. nezgodovinski. Iz današnjega pomena besede dobro so napačno sklepali o njenem izvoru. Ker je koristno, da so drugi altruistični, so sklepali, da je koristnost altruizma razlaga za izvor njegove pozitivne vrednosti. Toda Nietzsche vztraja, da današnja funkcija ali vrednost ne pove nič o njenem izvoru, poreklu. Naloga kandidata je z razlago Nietzschejeve kritike angleških psihologov razvijati njegov pogled na izvor morale in njegovo metodo.

IZPITNA POLA 2

Ocenjevalna shema za esej (0–22 točk)

Navedeni opisi v shemi ustrezajo večjemu delu esejev, vendar je treba upoštevati, da posamezni eseji lahko vsebujejo lastnosti z različnih ravni. V takšnem primeru je treba presoditi, kateri element oziroma lastnost prevladuje v eseju kot celoti.

Točke	Merila
0–10	Odgovor ne zadošča
0	Popolnoma nerelevanten odgovor, če je že najti kaj relevantnega, gre za naključje.
1–4	Odgovor je le skiciran, ne daje pomembnejših elementov, ki jih zahteva vprašanje, je fragmentaren in večinoma nerelevanten. Gre za postavljanje miselnih fragmentov enega ob drugega, ne pa za povezano besedilo. Poznavanja filozofskih vsebin, povezanih s problemom iz naslova, ni.
5–7	Odgovor je fragmentaren, vendar daljši, morda deloma zaokrožen, kandidat ne pozna filozofske problematike izbranega naslova, zato odgovarja s pomočjo zdravega razuma in splošne razgledanosti.
8–10	Odgovor je fragmentaren, če pa ima zaokroženo zgradbo, je polna miselnih preskokov. Poznavanje in razumevanje danega problema je zelo omejeno, običajno skrčeno na nekaj nerazvitih, zgolj navrženih relevantnih poudarkov, ki so obrobni in kombinirani s splošno razgledanostjo kandidata. Kandidat skorajda ne uporablja ustrezne filozofske terminologije. Njegove trditve so pogosto tudi nenatančne in napačne. Za odgovor je tipično obnavljanje drobcev najbolj elementarne snovi ter ponavljanje enega in istega.
11–13	Zadostno
	Gre za daljše in razmeroma celovito besedilo (meja ni trdna, a odgovori z manj kakor 600 besedami so večinoma prekratki za zadovoljivo obravnavo problema). Odgovor je esejističnega tipa (zgradba, celovitost, zaključenost), vendar sta uvod in/ali zaključek slabo razdelana, prisotni so tudi preskoki v izpeljavi. Problem, ki ga zastavlja vprašanje v naslovu, kandidat razume zelo poenostavljeno. Nerelevantnosti so še očitne, toda odgovor se že nanaša na vprašanje. Kandidat uporabi nekaj relevantnih pojmov, vendar jih ne analizira. Naloga je večinoma opisna, če pa kandidat argumentira, je argumentacija skromna, površna in pogosto nejasna; naloga kaže zgolj najbolj osnovno seznanjenost s filozofsko problematiko in omejeno razumevanje, uporabljena terminologija in jezik le delno ustrezata filozofski obravnavi problemov. Odgovor kot celota se opira na obnavljanje najbolj splošno znanih dejstev in argumentov, večkrat pa je najti tudi napačne trditve. Zato je odgovor le zelo poenostavljena predstavitev in rešitev problema. Se pa kandidat večinoma že giblje na najosnovnejši ravni razumevanja in razlage problema.
14–16	Dobro, a omejeno
	Odgovor ima najmanj 600 besed, njegova zgradba je dobra; uvod razloži ali vsaj nakaže problem, sklep se nanaša na problem, lahko je tudi izpeljan iz naloge. Razčlenjenost na odstavke je ustrezna, a lahko so prisotni preskoki v izpeljavi. Problem, ki ga zastavlja naslov, kandidat razume, kar mu omogoči pregled nad celoto odgovora. Uporablja osnovno in za problem večinoma relevantno filozofsko terminologijo. Vendar so pojmi največkrat uporabljeni kot samoumevni, njihova analiza je obrobna, prav tako povezanost z drugimi relevantnimi pojmi. Kandidat opis in razlago poskuša dopolniti z argumenti, vendar gre največkrat za obnovo le delno razumljenih argumentov. Kandidat pa se že zaveda, da je argumentacija pomemben del odgovora, zato predstavi več pogledov na problem. Esej izraža dobro seznanjenost z ustrežno filozofsko problematiko, kar se kaže v dovolj obširni predstavitvi posameznih pogledov, vendar jasno razumevanje danega problema, argumentacija in analiza relevantnih pojmov še nista v ospredju.

17–19	Prav dobro, a opazne pomanjkljivosti
	Esejistična zgradba je dobra. Uvod razloži problem, sklep je praviloma izpeljan iz jedra, odstavki so smiselno zaokrožene celote, preskoki v izpeljavi so redki. Problem iz naslova kandidat dobro razume. Uporabljeni pojmi so skoraj zmeraj relevantni in zadoščajo za smiselno obravnavo problema, kandidat se zaveda nujnosti analize pojmov in argumentacije. Nasploh v eseju oboje prevladuje pred povzemanjem stališč. Argumentacija je večinoma dobra in je posledica samostojnega premisleka. Vendar so lahko nekateri argumenti še pomanjkljivi, nasprotna stališča in protiargumenti pa ponekod niso primerno ali pa sploh niso predstavljeni, nekateri temeljni pojmi so lahko predstavljeni kot samoumevni. Terminologija in jezikovno izražanje sta primerna. Iz odgovora je razvidna zelo dobra seznanjenost s filozofskimi problemi, tudi njihovo dobro razumevanje, čeprav je še mogoče zaslediti pomanjkljivosti v znanju, razumevanju in argumentaciji. Kandidat se že pretežno giblje na abstraktni ravni razmisleka in abstraktno večkrat povezuje s konkretnim.
20–22	Zvečine odlično
	Poglobljen in argumentiran odgovor na vprašanje z analizo pojmov in razvito pojmovno mrežo, z jasno in koherentno linijo argumentacije, ki upošteva tudi protiargumente. Uvod in zaključek sta jasna in jedrnata, z dobro formuliranim problemom oziroma njegovo rešitvijo. Izpeljave in utemeljitve so skladne in povsem jasne, odlomki so zaokrožene celote in so med seboj zelo dobro povezani. V naslovu zastavljeni problem kandidat poglobljeno razume, kar izrazi s poglobljeno analizo pojmov, bogato pojmovno mrežo, lahko pa se že zaveda meja svoje argumentacije (vendar to ni nujno). Včasih stopa v filozofski dialog z zagovorniki drugačnih stališč in kaže tudi osebni odnos do filozofskih problemov, kar je že plod samostojnega razmisleka. Esej kaže zelo dobro splošno seznanjenost s filozofskimi problemi in njihovo zelo dobro razumevanje. Terminologija in jezikovno izražanje sta bogata in ustrezna. Kandidat se že zanesljivo giblje na abstraktni ravni razmisleka in pogosto povezuje abstraktno s konkretnim. Esej še lahko ima kakšno pomanjkljivost, toda pri ocenjevanju je treba upoštevati starost kandidatov in dejstvo, da so se s filozofijo ukvarjali samo eno leto.

Dodatna navodila za esej

Navodila so le okvirne smernice: kandidat lahko napiše vsebinsko povsem drugačen esej, če ga le smiselno poveže z naslovnim problemom.

Vprašanje stvarnosti

Naloga	
1	Razpravljajte o trditvi: Svoboda ne obstaja, a če spoznamo nujnost, svobodo lahko dosežemo. Če je vse dogajanje v svetu determinirano, določeno z vrsto vzrokov in posledic, človek ni svoboden, saj je vse njegovo ravnanje prav tako del vseobvladujoče verige vzrokov. Vendar je tudi v tem primeru mogoče najti svobodo, če nujnost spoznamo in jo vzamemo za svojo. Tako nujnost ni več tuja, zunanja sila, ki nas določa, temveč del nas. In če ni zunanje prisile, smo svobodni. Naloga kandidata je razviti pozicijo mehkega determinizma in tej postavitvi nasprotno stališče.

Naloga	
2	Razpravljajte o trditvi: Pomirjevala, antidepresivi in psihoaktivna mamila dokazujejo, da materialna in duševna substanca nista neodvisni druga od druge, težava pa je v tem, kako razložiti njuno povezanost. Po definiciji je substanca nekaj, kar je neodvisno od drugega. Zato ima dualizem telesa in duha težavo z razlago vzročnega vpliva snovi na duha in nasprotno. Naloga kandidata je razviti pojem snovi, premisliti dualistično pozicijo in pokazati možne rešitve omenjene težave.

Naloga	
3	Razpravljajte o trditvi: Če nihče nikoli ne vidi, ne sliši in se ne dotakne drevesa, je nesmiselno reči, da drevo obstaja. Berkeleyjev <i>esse est percipi</i>, biti je biti zaznan, je osnova te popularne trditve. Naloga kandidata je razviti empiristično ontologijo in pokazati, da konča v predpostavljeni božji substanci, ki biva, čeprav ni zaznatna. Brez nje se Berkeley podobno kakor Descartes ne bi mogel izogniti solipsizmu.

Vprašanje spoznanja

Naloga	
4	Razpravljajte o trditvi: Znanost poskuša teorije ovreči, ne pa dokazati, da so resnične, saj resničnosti teorij ni mogoče dokazati. Trditve napotuje na razmislek o znanosti. Pri tem napotuje na logični odnos med verifikacijo in falzifikacijo ter hkrati postavlja teorijo o razvoju znanosti (to je z nizom ugibanj in ovržb). Od kandidatov se pričakuje, da z uporabo pojmov <i>verifikacija</i> in <i>falzifikacija</i> razmislijo o enostavnem pojmovanju znanosti, ki se zanaša na indukcijo, in pokažejo na meje induktivne metode.

Naloga	
5	Razpravljajte o trditvi: »Ko odkrivamo, da so vsi posamezni predmeti stalno povezani med seboj, tega odnosa v nobenem primeru ne spoznamo a priori, ampak izključno izkustveno z ugotavljanjem, da so določeni predmeti trajno povezani.« (Hume) To pomeni, da vzročnost ne obstaja. Kandidati z razpravo med racionalizmom in empirizmom ter z ločevanjem pojmov <i>a priori</i> in <i>a posteriori</i> razložijo bistvo Humovega citata in v kakšnem smislu je usmerjen zoper aprioristično logiko racionalistov. Humova kritika racionalizma ima sicer v grobem tri korake: najprej loči naše misli na apriorne in aposteriorne (matematične in izkustvene sklepe o dejstvih), nato ugotovi, da o dejstvih sklepamo na podlagi vzročno-posledičnega odnosa, in slednjič sklene, da o vzročni povezavi (zgornji navedek) vedno sklepamo le na podlagi izkustva, zato boljši kandidati izpeljejo, da nadaljevanje trditve ne drži, saj nas lahko Humova teza pripelje le do agnostičnega sklepa glede vzročnosti.

Naloga	
6	Razpravljajte o trditvi: Nekaj je res zame, toda ne zate, nekaj je res v moji kulturi, vendar ne v tvoji in nekaj je res zdaj, a ni bilo res prej. Absolutne resnice torej ni, vsako spoznanje je relativno.
	Kandidat mora presoditi, ali je relativistična trditev, najsi izvira iz posameznika, kulture ali časa, glede resnice sprejemljiva, seveda pa analizira tudi sam pojem resnice, morda vpelje kakšno od osnovnih opredelitev, npr. koherentno, pragmatično, evidenčno ali konsenzualno. Skratka poveže pojme resnica, relativno in absolutno.

Vprašanje morale

Naloga	
7	Razpravljajte o trditvi: Čeprav po naravi težimo k ugodju, doseganje ugodja ne more biti cilj moralnega delovanja.
	Trditev se nanaša na utemeljevanje moralnih načel. Izraža racionalistično stališče, da moralno dejanje nima nič opraviti z našimi nagnjenji, tudi ne s težnjo po ugodju. Kandidati trditev premislijo skozi hedonizem, ki iz psihološkega dejstva, da človek teži k ugodju, izpelje najstvo in nasprotno pozicijo npr. morale dolžnosti, ki tako sklepanje zavrača.

Naloga	
8	Razpravljajte o trditvi: Človek kot svobodno bitje mora sprejeti polno odgovornost za svoja dejanja.
	Brez svobode ni morale, kajti samo svobodni človek se lahko odloči, kako bo ravnal. Bitja, npr. živali, ki niso svobodna, ne ravnajo ne moralno ne nemoralno, ampak skladno z nagoni, navadami in okoliščinami. Zato spadajo v sfero naravnosti, ne moralnosti. Svobodno bitje pa se lahko loči od svoje narave in ravna (ali ne) skladno z moralnim zakonom, za svoje dejanje je tudi odgovorno, kajti ne more se izgovarjati na navado, okoliščine, svojo naravo, ampak na svojo odločitev.

Naloga	
9	Razpravljajte o trditvi: Vsako dejanje, ki poveča skupno količino sreče ljudi, je moralno, tista dejanja, ki jo zmanjšajo, pa so nemoralna.
	Kandidat premisli utilitaristično stališče, da je maksimiranje sreče naloga morale. Trditvi je mogoče nasprotovati z etiko dolžnosti (kantovsko, krščansko, medicinsko), mogoče je tudi alternativna obravnava, saj bi to trditev zagovarjal utilitarist dejanja, ne pa utilitarist pravila, lahko pa tezi postavijo nasproti tudi egoistično pozicijo.

Posameznik in skupnost

Naloga	
10	Razpravljajte o trditvi: Oblast temelji na pogodbi, ki je nihče ni sestavil in podpisal.
	Trditev izraža klasično utemeljitev oblasti s pogodbo, s katero so se ljudje odpovedali delu svojih pravic in jih prenesli na državo oziroma oblast. Namen je zagotoviti boljše življenje v okviru države. Šibka točka teorij družbene pogodbe je empirični status domnevnega dogodka, podpisa pogodbe.

Naloga	
11	Razpravljajte o trditvi: Mera kazni niso učinki, ki jih z njo povzročimo, temveč to, ali ustreza storjenemu zločinu.
	Kaj je kazen in kakšno je merilo, s katerim jo dodeljujemo? Teza zavrača utilitaristično pojmovanje, po katerem želimo z njo poboljšati storilca ali jo narediti za svarilni zgled ipd. Zagovarja retributivno stališče, po katerem mora biti kazen ustrezno povračilo za zločin.

Naloga	
12	Razpravljajte o trditvi: »Od vsakega toliko, kolikor zmore, in vsakemu toliko, kolikor potrebuje.« (Marx)
	Trditev je morda najbolj znano geslo komunizma, utopične pravične družbe, osnovane na visoki produktivnosti dela, brez družbenih razredov in razlike med njimi, brez razredne države, brez političnih strank, razlik med mestom in vasjo, med intelektualnim in fizičnim delom itd. Ko bi delo postalo ne samo sredstvo za preživetje, marveč sredstvo za udejanjenje življenja, šele tedaj naj bi bilo mogoče reči: »Od vsakega toliko, kolikor zmore, in vsakemu toliko, kolikor potrebuje.« Šele brezrazredna enakost bi omogočila razcvet človekove individualnosti.

Filozofija religije

Naloga	
13	Razpravljajte o trditvi: Svet ni proizvod nujnosti, slepe usode ali naključja. Bog je "iz nič" ustvaril urejen in dober svet, katerega neskončno presega. (Katekizem)
	Trditev predstavlja katoliško dogmo o nastanku sveta ter o razliki med svetom in Bogom stvarnikom. Naloga kandidata je, da analizira pojem Boga stvarnika ter premisli o odnosu med njim in svetom.

Naloga	
14	Razpravljajte o trditvi: »Zvit in moder mož iznašel božji strah je za zemljane, da grešnik bi se bal, čeprav na skrivnem počel bi zlo, govoril ali mislil! Tako uvedel vero je v bogove ...« (Kritij)
	Kritijeva misel je predhodnica funkcionalističnih obravnav religije. Religija nima svoje vsebine, je koristna za dobro delovanje družbe, saj če je ne bi bilo, če ne bilo strahospoštovanja do bogov, bi bili ljudje nemoralni. Tema je torej povezava religije in morale.

Naloga	
15	Razpravljajte o trditvi: Večina se ne more motiti, večina ljudi pa je verjela in še vedno verjame v Boga/boga/bogove.
	Trditev je eden od dokazov za božje bivanje, tj. dokaz iz tradicije. Čeprav je argument zelo šibak, je nemara najbolj razširjen in prepričljiv, a ne zaradi svojih razumskih lastnosti. Naloga kandidata je, da razpravlja o temi dokazovanja Boga in se opredli do njega.